

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

بودجه ۱۴۰۳ و نسبت آن با تولید و سرمایه‌گذاری در کشور (لایحه دولت و مصوبات کمیسیون تلفیق)

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

عنوان:

بودجه ۱۴۰۳ و نسبت آن با تولید و سرمایه گذاری در کشور
(لایحه دولت و مصوبات کمیسیون تلفیق)

مدیریت پژوهش‌های اقتصادی و مدیریت امور حقوقی و اجتماعی

تهیه کننده: فرزانه صمدیان، نرگس مرادی

ناظران: محمد قاسمی، شیما حاجی نوری

تاریخ انتشار: بهمن ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی: لایحه بودجه، مصوبات کمیسیون تلفیق، بخش خصوصی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	مصوبات چالش‌زا برای تولید کشور
۱۲	جمع بندی

مقدمه

مقام معظم رهبری طی دهه گذشته به طور مکرر، بر ارتقای ظرفیت‌های تولیدی کشور و رشد اقتصادی تأکید داشته‌اند و این مهم را شاه‌کلید حل مشکلات محسوس اقتصاد کشور و معیشت خانوار دانسته‌اند. این در حالی است که مطابق گزارش شاخص مدیران خرید که با نظرسنجی از حدود ۵۰۰ فعال اقتصادی تهیه می‌شود، شاخص کل اقتصاد در آذر ماه ۱۴۰۲ با ثبت عدد ۴۹,۸۸ برای سومین ماه پیاپی روند کاهشی داشته است. در بین مولفه‌های تشکیل‌دهنده شامخ کل، شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار به کمترین مقدار ۱۱ ماه اخیر (به غیر از فروردین) رسیده و عدد ۴۸,۸۳ را ثبت کرده است. میزان سفارشات جدید مشتریان با رقم ۴۷,۰۶ برای دومین ماه پیاپی کاهشی بوده است که افت قدرت خرید ناشی از فشارهای تورمی را آشکار می‌سازد. بعلاوه شاخص میزان صادرات کالا و خدمات در آذرماه با ثبت عدد ۴۳,۹۱، کمترین مقدار ۲۹ ماه گذشته (به غیر از فروردین هر سال) را داشته است. شاخص میزان فروش کالاها و خدمات نیز برای دومین ماه متوالی کاهش داشته و کمترین مقدار ۵ ماه اخیر را به ثبت رسانده است. از سوی دیگر، بررسی شامخ صنعت گویای آن است که عملکرد آذر ماه این شاخص برای بخش صنعت بدتر بوده، چراکه با ثبت عدد ۴۸,۶۱ کمترین مقدار چهار ماهه اخیر خود را ثبت کرده است. بررسی اجزای این شاخص هم نشانگر ثبت کاهش‌های قابل توجه طی ماه‌های اخیر می‌باشد. در مجموع می‌توان گفت که روند کاهشی شامخ کل اقتصاد و شامخ صنعت، پیام تعمیق رکود را برای سیاستگذار به همراه دارد. بر اساس گزارش فصل تابستان پایش محیط کسب و کار، شرایط کسب و کار برای فعالان اقتصادی از بهار سخت‌تر شده است و سه مشکل عمده و پرتکرار که همواره به عنوان مهمترین تنگناهای بخش خصوصی شناسایی شده به ترتیب شامل؛ غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تأمین مالی از بانکها و بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات تداوم پیدا کرده است. همچنین بر اساس گزارش پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آذرماه که توسط مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر شده است، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه قبل کاهش ۲,۱ درصدی و ۰,۴ درصدی داشته‌اند. عملکرد ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل گویای رشد ۰,۲ درصدی است، این در حالی است که رشد این بخش در دوره مشابه سال قبل ۶,۴ درصد اعلام شده بود. همه این آمارها بیانگر آن است که وضعیت تولید و صنعت در کشور خوب نیست و بر اساس نظر سنجی طرح پایش ملی محیط کسب و کار از حدود ۳۰۰۰ بنگاه اقتصادی، میانگین ظرفیت تولید واقعی حدود ۴۰ درصد برآورد شده است.

در سال ۱۴۰۲ عمده‌ترین هدف سیاست ارزی دولت همچنان کنترل نرخ ارز بوده است بدون آنکه چندان توجهی به اثرات این سیاست بر بخش واقعی اقتصاد داشته باشد. همچنین سیاست محوری دولت برای

مهار تورم یعنی کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها نیز موجب شد تا بخش بیشتری از منابع بانکی توسط دولت مصرف شود و عموم بنگاه‌های اقتصادی برای تامین سرمایه در گردش و سرمایه‌گذاری با کمبود منابع مواجه شوند. در ماه‌های اخیر نرخ موثر تامین مالی در کشور به حدود ۳۵ درصد رسیده است. موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی نیز اخیراً در گزارش خود تاکید کرده است که "تبعات ناشی از این انقباض پولی (که منجر به کاهش ۸,۴ درصد اعتبارات اعطا شده به بخش صنعت و معدن نسبت به سال قبل شده است) به میزان ۴,۴۵ درصد رشد ارزش افزوده سرانه بخش صنعت و معدن را کاهش خواهد داد و البته در بلندمدت آثار این کاهش بیشتر نیز می‌باشد."

با توجه به جمیع مسائل و مشکلات پیش‌روی تولید، این انتظار وجود داشت که لایحه بودجه ۱۴۰۳ به عنوان نخستین برش عملیاتی برنامه هفتم توسعه، بزنگاهی برای تحول در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی و سیاسی به نفع تولید رقابت‌پذیر ملی و فراهم ساختن الزامات و پیش‌نیازهای لازم به منظور ارتقای آن باشد. لیکن بررسی مفاد لایحه بودجه تقدیم شده از سوی دولت به مجلس و مصوبات کمیسیون تلفیق، حاکی از این واقعیت هست که هنوز روحیات دوران دولت نفتی بین مسئولان کشور رواج دارد و عمده توجه به سمت توزیع منابع است. این در حالی است که کمتر از یک چهارم مصارف دولت از محل منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تامین می‌شود و عمده هزینه‌ها از طریق مالیات و استقراض تامین خواهد شد.

در مجموع بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۳ گویای آن است که به‌رغم تلاش‌های انجام گرفته توسط نمایندگان محترم مجلس، احکام مصوب شده کمتر در راستای حمایت از تولید می‌باشند و عمدتاً فشار مضاعفی را بر بخش مولد اقتصاد کشور تحمیل خواهند کرد.

مصوبات چالش‌زا برای تولید کشور

در ادامه ضمن اشاره به برخی از مصوبات و احکام چالش‌زا، پیشنهاد‌های اصلاحی و جایگزین اتاق ایران به شرح ذیل ارائه می‌شود تا نمایندگان محترم مجلس با توجه به اهمیت موارد مطروحه در این گزارش، از تصویب آنها در صحن علنی مجلس جلوگیری به عمل آورند:

۱. به موجب بند (الف) تبصره (۶)؛ مالیات و عوارض موضوع کالاهای بند «الف» ماده (۲۶)

قانون مالیات بر ارزش افزوده، به عنوان جزئی از قیمت تمام شده این کالاها منظور می‌شود و قابل استرداد نمی‌باشد. اولا) جزء ۲ بند الف ماده ۲۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده، شامل موادی از قبیل «نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع» است که بخش عمده این فرآورده‌های نفتی و گازی در نیروگاه‌های حرارتی برای تولید برق و در پتروشیمی‌ها برای تولید فرآورده‌های شیمیایی و پتروشیمی استفاده می‌شود و عدم استرداد مالیات و عوارض آن به معنای وقوع پدیده مالیات آبشاری، یعنی اخذ مالیات روی مالیات است. تصویب این بند آثار تورمی قابل ملاحظه ای دارد. مفاد این بند هزینه تمام شده محصولات تولیدی در صنایع پتروشیمی، پالایش نفت، تولید قیر و سایر شرکتهای استفاده کننده از فرآورده های نفتی و گاز نظیر فولاد و ..... افزایش خواهد داد و کاهش سود آوری این صنایع را در پی خواهد داشت. ثانیا) در حوزه پتروشیمی با عدم استرداد مالیات و عوارض گاز طبیعی و گاز مایع خوراک به شرکت‌های پتروشیمی، سالانه بیش از ۲۰۰ میلیون دلار به تولیدکنندگان محصولات پتروشیمی به ویژه تولیدکنندگان متانول تحمیل خواهد شد و حاشیه سود برخی از شرکت‌های پتروشیمی از بین خواهد رفت. ثالثا) طرح‌های مختلفی که بر اساس خوراک گاز طبیعی و گاز مایع برنامه‌ریزی شده‌اند (به ویژه طرح‌های تأمین پروپیلن کشور)، با افزایش ۱۵ درصدی هزینه خوراک خود، از اجرای طرح منصرف خواهند شد. رابعا) موضوع خوراک نسبت به سرمایه و فناوری، مزیت نسبی کشور است. در شرایطی که رقاباتی همچون ایالات متحده و عربستان در کنار دسترسی به خوراک ارزان، از مزیت دسترسی به فناوری و سرمایه نیز برخوردارند، نباید تنها مزیت نسبی کشور در توسعه صنعت پتروشیمی را به راحتی به مخاطره انداخت. لذا، انتظار می‌رود بند الف تبصره ۶ حذف گردد و یا دستکم فقط ۱۰ درصد از مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاهای نفتی، مسترد نشود. این نکته نیز قابل ذکر است که عمده سهام اینگونه شرکت‌ها، متعلق به سازمان‌های تأمین اجتماعی و بازنشستگی است و تصویب این حکم منابع در اختیار این شرکت‌ها را کم می‌کند و در نتیجه ممکن است موجب شود تا نیاز این سازمان‌ها را برای تأمین منابع از طریق بانک‌ها بیشتر کند.

۲. به موجب بند (ب) تبصره ۶ عبارت «مازاد بر چهل درصد ۴۰٪» به بعد از عبارت «ده درصد

(۱۰٪)» در تبصره (۷) ماده (۱۰۵) و تبصره ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه می‌شود.

اولاً بر این اساس، تولیدکنندگان کمتری مشمول تخفیف مالیاتی خواهند شد. ثانیاً) در حال حاضر به دلیل شرایط تورمی، میزان سرمایه در گردش مورد نیاز بنگاه‌های تولیدی به شدت افزایش یافته است. مالیات‌ستانی در چنین شرایطی به معنای افزایش نیاز تولیدکنندگان به تامین مالی از بانک‌ها که خود درگیر کمبود منابع هستند، می‌شود. این موضوع، نرخ تامین مالی و در نتیجه قیمت تمام شده تولید را افزایش خواهد داد و منجر به تشدید تورم می‌شود. ثالثاً) در چند سال اخیر که کشور با تورم‌های بسیار شدید روبه‌رو بوده است، این شیوه مالیات‌ستانی، موجب تخلیه بنیه مالی بنگاه‌ها شده است. در اقتصاد ایران به دلیل وجود تورم بالای مستمر طی سال‌های گذشته و اختلاف میان ارزش واقعی دارایی‌ها با ارزش ثبت شده آنها در صورت‌های مالی، در عمل، کارکردهای اصلی استهلاک‌گیری محقق نمی‌شود. به بیانی دیگر، هزینه شناسایی شده در صورت‌های مالی به عنوان هزینه استهلاک به دلیل پایین بودن ارزش ثبت دارایی‌های شرکت، هزینه بسیار ناچیزی در نظر گرفته شود که نتواند ظرفیت مالی برای جایگزینی دارایی‌های شرکت و سرمایه ثابت آن (که ضمانت‌کننده تداوم تولید است) فراهم آورد. از طرف دیگر این موضوع باعث شناسایی و توزیع سود موهومی توسط شرکت می‌شود. که دولت از آن مالیات می‌گیرد! دولت می‌توانست برای تقویت سرمایه‌گذاری در کشور حکم کند تا شرکت‌ها مالیات تخفیفی ناشی از این حکم را تقسیم نکنند و صرف جبران استهلاک یا افزایش بهره‌وری انرژی مصرفی خود کنند.

۱. به موجب بند (ث) تبصره ۶؛ به منظور جلوگیری از فرار مالیاتی و وصول به موقع درآمدهای مالیاتی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حسب درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، نسبت به مسدود کردن حساب یا حساب‌های بدهکاران مالیاتی به صورت سامانه‌ای (سیستمی) و برخط بر اساس سامانه‌های موجود اقدام کند. بانک‌ها و موسسات اعتباری مکلفند وجوه مسدود شده را حداکثر ظرف مدت پنج روز پس از مسدودی به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند. مفاد این بند، بر خلاف منافع ملی و مصالح کشور است و به شدت دید بخشی (وصول درآمدهای مالیاتی) دارد. چرا که حساب تولیدکنندگان که در حال حاضر به سبب شرایط بد اقتصادی، مجبور به نسبه‌فروشی هستند و عملاً اصل پول را با وقفه‌های زمانی وصول می‌کنند و نیز به دلیل پایین آمدن قدرت خرید مصرف‌کنندگان، فروش آنها کاهش یافته است، قبل از پرداخت هر دین دیگری از جمله پرداخت حقوق و دستمزد نیروی کار، پرداخت به طلبکاران بابت خرید مواد اولیه و پرداخت بابت اقساط وام بانکی، به نفع سازمان امور مالیاتی توقیف خواهد شد. در واقع، دولت حاضر است تولید را متوقف کند تا بدهی خود را وصول نماید. تا مدت‌ها، خواسته سازمان مالیاتی آن بود که بدهی‌های مالیاتی در زمره دیون و مطالبات درجه اول قلمداد شود و

هم‌اکنون این انتظار در آنها شکل گرفته است که پیش از رد دیون مهم‌تر دیگر و بدون اطلاع به مؤدی، حساب وی توقیف شده و به صورت (سامانه‌ای) سیستمی از حساب‌هایشان برداشت شود. **۲. به موجب بند (س) تبصره ۶؛** در سال ۱۴۰۳ نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده (۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ به میزان یک واحد درصد افزایش یابد. متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان لشگری، کشوری و صندوق فولاد از محل منابع حاصل از این بند انجام می‌شود. (اولاً) ظاهراً تعقیب هر گونه اهداف صحیح و فلسفه اصلی معرفی و تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده به دست فراموشی سپرده شده است. در آن زمان قرار بود یک مالیات اندک ۳ درصدی برقرار شود تا دولت از طریق **شفاف‌سازی زنجیره‌های تولید**، مالیات به حق و عادلانه‌ای را بتواند در حوزه مالیات بر درآمد، وصول کند. اما یک درآمد بدون زحمت پس از اعمال این مالیات، عاید دولت شد که باعث افزایش آن به ۹ درصد گردید. هر چند درآمدهای اسمی دولت به دلیل تورم‌های ۵۰ درصدی و افزایش نرخ مالیات، بالاتر رفت اما دستاورد آن، ظهور شرکت‌های صوری و کاغذی، کدفروشی، تقلب و اجتناب بیشتر مالیاتی و مهاجرت تولیدکننده‌ها از بخش رسمی به بخش غیررسمی بود. (ثانیاً) در شرایط فعلی اقتصاد کشور (رکود تورمی مزمن، تشدید کاهش قدرت خرید خانوار، تعمیق فقر و نابرابری)، افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده که ماهیتاً مالیات تنازلی است، در نهایت وضع خانوارهای کم‌برخوردار را بدتر کرده و منجر به تشدید رکود تورمی خواهد شد.

۳. به موجب بند الحاقی (۳) به تبصره ۶؛ مجموع معافیت‌ها، نرخ صفر مالیاتی، کاهش نرخ مالیاتی و سایر مشوق‌های مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی از محل مجموع درآمدهای حاصله برای عملکرد سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به استثنای موارد مندرج در قانون جهش تولید دانش‌بنیان و معافیت‌های دارای سقف زمانی مشخص برای اشخاص حقوقی تا پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و اشخاص حقیقی تا پانصد میلیارد (500.000.000.000) ریال قابل اعمال است. (اولاً) جایگاه چنین بندی در یک قانون موقت همچون قانون بودجه نیست و چنانچه دولت تمایل به تصویب چنین بندی دارد باید از طریق ارائه لایحه روی قوانین دائمی (همچون قانون مالیات‌های مستقیم) و یا ارائه لایحه مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی، اقدام نماید. (ثانیاً) وجود این بند از اساس منطق اعطای اعتبار مالیاتی، نرخ صفر و معافیت‌ها را در مواردی نظیر صادراتی بودن، سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، معافیت‌های ماده ۱۲ مالیات بر ارزش افزوده، زیان‌هایی که طبق ماده ۱۴۸ ق.م.م. امکان مستهلک نمودن آنها از درآمدهای سال‌های آتی، وجود دارد و .. را از بین می‌برد.

۴. به موجب بند (م) تبصره ۶ (ب) قانون بودجه سال ۱۴۰۲؛ مقرر گردید برای **حمایت از تولید**،

نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط در فعالیت‌های تولیدی در سال ۱۴۰۱ معادل هفت واحد درصد کاهش یابد. این بند همچنین در لایحه الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) نیز مورد تأکید قرار گرفته است؛ اما با توجه به اینکه مشخص نیست لایحه مزبور چه زمانی به تصویب برسد. با در نظر گرفتن حجم لایحه مزبور و فرصت زمانی اندک مجلس پس از تصویب بودجه و برگزاری انتخابات آتی مجلس شورای اسلامی، به نظر می‌رسد طبق قوانین موجود نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) به ۲۵ درصد سابق باز خواهد گشت. از همین رو انتظار می‌رود بند مورد اشاره در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ به شرح ذیل، تنفیذ گردد: «در راستای سیاست‌های حمایت از تولید، نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط در فعالیت‌های تولیدی در سال ۱۴۰۲ معادل هفت واحد درصد کاهش می‌یابد. این بخشودگی علاوه بر سایر معافیت‌ها و بخشودگی‌ها و مشوق‌های قانونی اشخاص مذکور می‌باشد».

۵. به موجب جز (۱) بند (الف) تبصره (۹)؛ به دولت اجازه داده شده است که حقوق گمرکی کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات (با رعایت ماده (۳) قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۱۴۰۱)، قطعات، مواد اولیه و واسطه‌ای تولیدی را به دو درصد (۲ درصد) کاهش دهد. اولاً کاهش ۲ واحد درصدی حقوق گمرکی واردات ماشین‌آلات و مواد اولیه خطوط تولید به معنای افزایش یک واحد درصدی حقوق گمرکی اقلام فوق نسبت به سال ۱۴۰۲ است. ثانیاً جهش‌های ارزی مکرر و شرایط تورمی اقتصاد کشور، نیاز بنگاه‌های اقتصادی را به نقدینگی برای ثبت و سفارش ماشین‌آلات و تجهیزات، نسبت به قبل از سال ۱۳۹۷ دهها برابر کرده است و در صورت عدم حمایت ویژه از واحدهای تولیدی برای تأمین نهاده‌ها از جمله مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز خطوط تولید، بیم آن وجود دارد که واحدهای تولیدی فعال در آینده نزدیک دچار مشکلات بیشتری شوند. لذا، در این شرایط بخش خصوصی انتظار دارد "کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات، قطعات، مواد اولیه و واسطه‌ای تولیدی در سال ۱۴۰۳ از پرداخت حقوق گمرکی معاف شوند" و یا حداقل مطابق با سال ۱۴۰۲، نرخ حقوق گمرکی ماشین‌آلات و مواد اولیه خطوط تولید معادل با یک درصد (۱ درصد) در نظر گرفته شود.

۶. به موجب جز (۲) بند (الف) تبصره (۹)؛ حقوق گمرکی و مالیات ارزش افزوده واردات کالاهای اساسی، دارو، ملزومات مصرفی پزشکی و شیرخشک مخصوص اطفال را به یک درصد (۱٪) درصد کاهش دهد. با عنایت به افزایش چندین و چند برابری قیمت انواع دارو و مواد اولیه آن و با توجه به آنکه تولید دارو در کشور عمدتاً مستلزم واردات مواد اولیه است، لذا در راستای حمایت از تولید

داخلی دارو و کنترل موثر هزینه‌های سلامت، ضرورت دارد مواد اولیه مورد نیاز صنعت دارو نیز در شمول موارد این بند لحاظ شوند و این اقلام از پرداخت حقوق گمرکی و مالیات ارزش افزوده معاف شوند. بر این اساس پیشنهاد مشخص بخش خصوصی، معافیت واردات کالاهای اساسی، انواع دارو و مواد اولیه آن، ملزومات مصرفی پزشکی و شیرخشک مخصوص اطفال، از پرداخت حقوق گمرکی و مالیات ارزش افزوده است.

شایسته ذکر است، لایحه بودجه ۱۴۰۳، در خصوص برخی از اقدامات و سیاست‌ها مرتبط با بخش تولید که لوایح بودجه سنوات گذشته برای آنها تعیین و تکلیف می‌گردید، مسکوت مانده است. به عنوان مثال، بازگشت ارز حاصل از صادرات، فرایند پیچیده‌ای است و یک رویه واحد را نمی‌توان برای همه کالاهای صادراتی اجرایی کرد. برای نمونه، صادرات فرش و صنایع دستی اساساً اعتباری است و یا اجرای قراردادهای خدمات فنی و مهندسی، اغلب ۳ تا ۴ سال زمان نیاز دارد و لذا در زمان محدود به یک سال، امکان بازگشت ارز به چرخه اقتصاد کشور در این صنعت وجود ندارد. بر این اساس، اتاق ایران از نمایندگان محترم مجلس این انتظار را دارد که در صحن علنی مجلس، صادرات محصولات "کشاورزی و باغی"، "فرش و صنایع دستی" و "خدمات فنی و مهندسی" از پیمان‌سپاری ارزی مستثنی کنند.

از سوی دیگر، واحدهای اقتصادی واقع در شهرک‌های صنعتی، به رغم پرداخت مالیات بر ارزش افزوده و عوارض شهری برآورد شده در قبوض ماهیانه حق شارژ، بواسطه آنکه خارج از محدوده شهری هستند، هیچگونه خدماتی از شهرداری‌ها دریافت نمی‌کنند. با توجه به آنکه واحدهای اقتصادی واقع در شهرک‌های صنعتی به هیچ‌عنوان توان مالی ایجاد، ترمیم و بازسازی تأسیسات زیربنایی و به‌روزرسانی زیرساخت‌های اصلی را ندارند و این امر موجبات فرسودگی و تخریب تأسیسات زیر بنائی و خیابان‌های شهرک‌ها را موجب شده است. پیشنهاد مشخص بخش خصوصی، تخصیص یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده کالاهای تولید شهرک‌های صنعتی برای بازسازی، نوسازی و نگهداری زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی در ردیف مستقلی در بخش مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۳ بوده است که متأسفانه این مهم در مصوبات کمیسیون تلفیق مغفول مانده است.

جمع بندی

وضعیت سیاست‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۳ طبق لایحه بودجه و مصوبات کمیسیون تلفیق

سیاست	پیامد برای بخش حقیقی اقتصاد	دلایل
مالی	رکودی	افزایش مالیات‌ها و کاهش قدرت خرید مخارج دولت و مردم
ارزی	نامشخص - اگر مانند ۱۴۰۲ باشد نتیجه کاهش انگیزه‌های صادراتی خواهد بود. (رکودی)	با توجه به افزایش هزینه‌های تولید در داخل متناسب با تورم داخلی و مقررات مربوط به پیمان سپاری ارزی، دشواری نقل و انتقال ارز و هزینه‌های مترتب بر آن، انگیزه‌های صادراتی کاهش خواهد یافت.
پولی	نامشخص - اگر مانند ۱۴۰۲ باشد نتیجه کاهش منابع در دسترس برای بنگاهها و افزایش نرخ تامین منابع خواهد بود. (رکودتورمی)	کسری بودجه دولت و استفاده از منابع بانکی برای تامین آن موجب کاهش منابع در دسترس برای بخش خصوصی و بنگاههای تولید خواهد شد. در ضمن طبعا افزایش هزینه‌های مالی موجب افزایش قیمت تمام شده تولیدات خواهد شد.
انرژی	همانگونه که ذکر شد در عمل قیمت تمام شده، محصولاتی که از «نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع» به عنوان ماده اولیه استفاده می‌کنند، افزایش خواهد یافت. درباره خوراک و همچنین سوخت بخش تولید هنوز سیاست روشن نیست. (تورمی)	افزایش قیمت تمام شده تولید